

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Duorum casuum huc incidientium resolutio. Primus de permutatione
fructuum Hortuli Domus Professæ. Soc. Jesu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

gratia, vel pro accepta pignus, &c.

3. Dictum est secundo, (absolute consensu) si enim fuerit conditionalis, tunc perficitur contractus, quando fuerit adimpleta conditio. Atque adverte ex Molin. *tom. 2. d. 337. L. eff. loc. cit.* obligationem tunc retrahitur usque ad tempus initii contractus, perinde ac venditio, & emptio ab initio fuissent absolute celebratae. Idem cum eadem retrotractione dic, quando requiritur ratihabitio alterius: Est enim tunc venditio conditionata in hunc sensum: *Vende tibi hoc praedium, si tuus Pater ratum habuerit.* Quando autem hoc casu, & cui debetur gabella venditioni imposita dicatur: *max. num. 5.*

Requiritur pretium determinatum.

4. Dictum est tertio, (pretio certo) nisi enim certum, seu determinatum pretium constituitur, invalida erit venditio. Ita Molin. *L. eff. loc. cit. lege Bald. in leg. contractus, num. 8. C. de fide instrumentorum.* Quare si quis dicat: *Vendo tibi hanc vestem isto pretio, vel quanti volueris, quanti judicaveris, quanti concordabimus, quanti judicaveris expertus:* invalida erit venditio, quia certum pretium non constituitur (hanc valere putat Angelus, v. *Emptio*) Contra: si ita venditio, & emptio fiat: *Emo à te hanc vestem, quanti tu emisisti, vel quanti emit ille, vel emo ea quantitate pecunie, quae est in hac crumena,* valida erit venditio, quia jam adest certum, ac determinatum pretium. Propter eandem rationem valet venditio, si dicat: *Emo hanc rem eo pretio, quo communiter haec res venduntur tali die, tali mense, talibus numeris;* quod si in iis diebus fuit varietas pretij, illud erit eligendum, quod maiore parte illius temporis vigerit.

Quid si aequè vigerit pretium, summum, medium, infimum? Respondeo, rationabile esse summi medium, sic enim neutra pars conqueri potest. Si quis ita dicat: *Vendo, vel emo, quanti tertius ille decernit, designando illum tertium, verbi gratia Petrum;* licet partes retrocedere non possint sine mutuo consensu, tamen contractus non erit validus, nisi quando Petrus pretium constituit: in hoc autem casu obligatio non retrahitur, quia haec non est venditio conditionata, cui conceditur retrahitio: sed solum est per alium, determinandum pretium.

Quaestio incidens pro Gabellariis.

5. Inquires obiter, cuinam debetur in his venditionibus gabella, si forte ea sit venditioni imposita? Respondeo, in illis, in quibus adest indeterminatio pretij, non debetur Gabellario, qui est, quando fit venditio, sed Gabellario, qui est, quando determinatur pretium. Ratio est, quia gabella imponitur venditioni: At ut, modo diximus, tunc perficitur substantia venditionis, quando, ceteris jam positis, determinatur pretium, Contra: verò accedit, quando pretium est determinatum, sed venditio est conditionata: tunc enim (adveniente conditione) gabella debetur Gabellario, qui fuit, quando facta est venditio, licet propter conditionem fuerit imperfecta, Ratio est, quia ut, item dictum est modo, venditio conditionata retrahitur, &c. *Lege Mol. tom. 2. d. 337.* qui excipit conditionem potestativam. Quando autem fit venditio, pretio jam statuto, sed res, aut pretium dantur postea; debetur gabella Gabellario, qui erat, quando fuit celebrata venditio, quia tunc perfectus fuit, ut numero 2. diximus, contractus, quoad substantiam. Quando denique supervenit gabella, semper pari modo videndum est tempus, in quo perfecta fuit venditio sive in se, sive per retrahitionem, & Gabellario illius temporis erit gabella solvenda.

6. Gabellam impositam pro venditione, non intelligi impositam pro alio, quamvis simili contractu, *max. num. sequenti dicam.*

In Venditione requiritur res, & pretium.

7. Dictum est quarto (re, & pretio) Nam si fit permutatio, inter pro merce, erit permutatio, non venditio, si pretium, seu pecunia, pro pecunia, erit venditio, si pretium, seu pecunia, pro alio, erit venditio. Id diligenter adverte oportet, nam, cum in fine essentialem contractus, diversos patiuntur esse, cum posita est Gabella vendentibus merces, non ergo debetur permutantibus, nec cambientibus. Quod si accedit non raro intercedat, ut, utique, ut si datur permutas cum praedio minoris valoris, & ex hoc solvas in pecunia, si pecunia sit minor pars permutatio, nec debetur Gabella: si major, erit venditio; & Gabella debetur, quia accessorium, sequitur principale. Quod si aequales sint, vel quasi aequales, tunc sum partim sit venditio, partim permutatio, adsit ratio, cur una alteram in sui proprietatem pro rata venditionis, & non amplius, Gabellam solvam esse fert sententia probabilior apud Molin. *d. 336. num. 6.* Si denique fiant duae venditiones, una vendas mihi pecunia creditam, & deinde ego praedium vendam, compensando pecuniam, quae ex primo vendita debeo, duae erunt Gabellae solvendae, & quidem altera Gabellario, qui forte est temporis venditionis domus; altera ei, qui est tempore venditionis praedij, ut ex dictis constare poterit.

Duorum Casuum huc incidentium Resolutio.

Primus Casus:

De Permutatione fructuum Hortuli domus Praefecti Societatis Iesu.

8. Ex praedicta essentiali differentia venditionis, permutationis, videmus, an solvi duae quaestiones sint. Prima sic proponitur: Domus profecta Societatis Iesu nullis redditibus, nullis possessionibus frui possit. Quod si ei hortus aliquis, seu praedijolum concedatur, ita ei, etiam domo separatim, concedatur, ut non detantur ejus olera, vel fructus. Quidam ergo Hortulanus Praefectus, cum sciret sibi non licere sui agellus vendere, id excoxit, ut eo anno, quo daretur colligere fructus fertilitas daret, illos traderet caetero domino opulentiissimi praedij, ea lege, ut alios similes vel dissimiles fructus domui nostrae daret, quando illi indigeret. Quaesitum fuit, an contra Constitutionem delinqueret.

9. Profecto, primo intuitu nequaquam delinqueret, quia Constitutio nostra videtur, non permutatorem prohibere, quae est contractus essentialiter, ut dictum est, diversus, sed venditionem. Unde re accurate perpenfa, Hortulanum violat Constitutionis reum pronuntiavi; Ratio convincens fuit, quia Constitutio nostra, non solum prohibet venditionem, verum etiam quidquid redditu loco, domui nostrae possit. At ejusmodi permutatio iam loco redditus datur seu redditus utilitatem jam afferret. Verba Constitutionis Societatis Iesu, *p. 6. cap. 2. n. 5. in fin. haec leguntur:* Et tunc huiusmodi ille locus sit, ut nec alij liceret praedij, qui redditu loco esse possint habere. Declaratio eadem sic habet: *Huiusmodi essent, si Vinum, vel Oleum, vel Fructus provenientem dicta possessiones ferrent, vel si fructus, olera ex hortis venderentur, quorum nihil liceret praedij, aut parte ipsorum ad commodum domus nostrae uti possint.* Ubi illud (venderentur) non apponitur, si solum prohibeatur venditio proprie dicta, sed etiam permutatio, explendi gratia, ut notat illud (vel.) Constat primò, quia prohibetur omnis proventus. Constat secundò, quia ejusmodi declaratio paulò ferius concedens Hortulano fortè seculari praedij nostri hortuli, aliquid, ad suam utilitatem privatum ipsum posse ex eo Horto recipere, subdit: *Deinde*

venditione absolute negat: absoluta autem negatio, cum sit malignantis natura, omnem venditionem, etiam unicam negat: De vino, oleoque non negat absolute, sed solum sub nomine proventus.

Ad tertium: Cum in hoc ultimo loco veluti per occasionem dicat declaratio: *Nec utilitas ulla perveniat deinde intelligi juxta ipsam Constitutionem*, in qua per se lata est lex actus constitutio clarè dixerat: *Nec fructus qui reditum loco esse possint*: & eundem Constitutionis declarationem dixerat, non licere proventum: ergo eodem modo in hoc ultimo loco, sunt intelligenda verba declarationis de utilitate veluti habituali, non vtrò de valde lata, & semel per accidens contingente.

Hæc potius dubitando, quam affirmando dicta, sunt
 Quis. Nam ceterum ultimum iudicium sit, ut eo solatur
 R. P. Noster Generalis.

Secundus Casus.

De permutatione Mercis, cuius venditio sit prohibita.

11. Secunda Quæstio sic habet: In Sicilia adest flagorosa prohibitio Summi Pontificis Urb. VIII. quæ incipit: *Regnum Sicilia ultra Phærum*, data 1633, die 28. *Ap. præseni, & executoria Panormi* die 9. Julij 1633. in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub pœna excommu-

nitionis lata sententiæ, contra Ecclesiasticos mactantes ea animantia, quæ ad colendam terram ului sunt, boves, vaccas, vitulos, vitulâsq. Atque super hæc tota re tres Delegati sunt constituti ab eodem Pontifice, Archiepiscopi Panormitanus, & Messanenſis, atque

Episcopum Mazzarenfis. Porro, Procurator cuiusdam Monasterij, obtinuit facultatem ea occidendi in eiusdem Monasterij usum, ita tamen coarctavit Delegatus facultatem, ut si quid forte carniui ipsis superfluum

et, non venderetur Sæcularibus, sed Ecclesiasticis, & idque sub eadem excommunicatione lata sententia, & in virtute sanctæ obedientiæ. Is ergo Procurator, nementes Ecclesiasticos quærere cogetetur, quod ipsi ex maceratis carnibus supererat, dabat cuidam Macellario

fæculari, ut, ſcilicet, ſequenti, v. g. hebdomada redderet alterum tantum carniſium, quantum accepiſſet: ſic fiebat, ut Monafterio carnes non deſicerent, & Procurator contra formam conceſſionis eas nequaquam venderet. Legitime id factum eſt; Quid ſi carnes commutaretur pro aliis rebus, vino, frumento, veſtibulis,

12. Profectò (præſeindendo ab aliis legibus in contrarium, vel inconvenientiis, quæ facile hac in re eſſe poſſunt) hoc in præſentibus non obſtat. Ratio eſt quia

longe, ut diximus, diversa sunt, venditio, et permutatio. Cum ergo ea prohibitio sit odiosa, atque aded restringenda, de propriè dicta venditione merito eam interpretamur. Merito insuper, nam accepta pecuniâ carnes ven-

dere, est ipsissimam Macellariam attem exercere, quod non est, modo didico, commutare. Idem autem non diximus *in praecedenti dispositione*, si quidem ibi adfuit expressa legislatoris dispositio in contrarium, quæ hic, non supponimus, non apparet. Neque item esset idem, si pro-

hiberentur vendinociva Reip. v. g. Pisces foetidi, herba
venenosa, frumentum corruptum: hac enim neque ven-
dere, neque permutare tunc liceret, quia ex ipso sine
prohibitionis clare apparet, ac praesumi debet eam com-
mune esse. Si autem quidam quodammodo per se transla-

prehendere universaliter quatinusque onerati transac-
tionem in alium: (vide in familii *Leñ. cap. 21. dub. 1. num. 4.*
& de *Lug. 2. d. 26. scilicet 3. num. 21.*) & de hac præsum-
ptione loquitur Molina, *tom. 2. d. 396. n. 7.* dum ait, quo-
ties res aliqua vendi prohibetur, censeri etiam permutari.

Venditio voluntaria esse debet,

13. Dictum est quinto: (& quidem voluntarie

© 2006 The Authors
Journal compilation © 2006 Blackwell Publishing Ltd